

Tách bạch tiền gửi của nhà đầu tư

Thủy Lưu

Theo quy định của Bộ Tài chính, việc thực hiện quản lý tách biệt tiền giao dịch chứng khoán của người đầu tư phải được thực hiện hoàn tất trước ngày 01/10/2008. Ủy ban chứng khoán Nhà nước UBCKNN) đã nhiều lần nhắc nhở các công ty chứng khoán (CTCK) thực hiện nghiêm túc vấn đề này. Thế nhưng cho đến nay, việc này vẫn chỉ được thực hiện ở một số rất ít CTCK.

Công nghệ không khó

Theo Quyết định số 27/2007/QĐ-BTC, các CTCK phải quản lý tiền gửi giao dịch chứng khoán của khách hàng tách biệt khỏi tiền của chính CTCK và không được trực tiếp nhận tiền giao dịch chứng khoán của khách hàng; khách hàng của CTCK phải mở tài khoản tiền tại ngân hàng thương mại (NHTM) do CTCK lựa chọn. CTCK phải báo cáo UBCKNN danh sách các NHTM cung cấp dịch vụ thanh toán cho mình trong vòng 3 ngày sau khi ký hợp đồng cung cấp dịch vụ thanh toán với NHTM. Để thực hiện việc này, các nhà đầu tư phải đến ngân hàng nộp tiền rồi mới đến CTCK để thực hiện giao dịch mua chứng khoán của mình. Việc kết nối giữa tài khoản của nhà đầu tư ở ngân hàng CTCK phải được thực hiện thông suốt để CTCK theo dõi được số dư nhằm thực hiện lệnh mua của nhà đầu tư. Ngoài việc quản lý tiền của nhà đầu tư theo đúng chức năng, nghiệp vụ thì thông qua ngân hàng, nhà đầu tư cũng thuận tiện hơn khi đến bất kỳ điểm

giao dịch nào để thực hiện việc rút tiền, nộp tiền. Hiện nay hầu hết các ngân hàng đã kết nối được từ hội sở đến tất cả các chi nhánh, phòng giao dịch trên toàn quốc nên việc giao dịch của khách hàng ở bất cứ điểm nào cũng được thực hiện ngay tức thì. Về công nghệ đây là việc không khó. Điều này đã được chứng minh qua một số CTCK như Kim Eng Việt Nam, Gia Quyền, CTCK Sài Gòn-Hà Nội (SHB)... Ngân hàng Đầu tư và Phát triển Việt Nam (BIDV) cũng cho biết hiện trung tâm này đã kết nối với gần 40 CTCK và có 10 CTCK thực hiện thử nghiệm thực tế. Tiền được chuyển từ CTCK về tài khoản nhà đầu tư rất nhanh vì các lệnh giữa CTCK và ngân hàng đều là lệnh online.

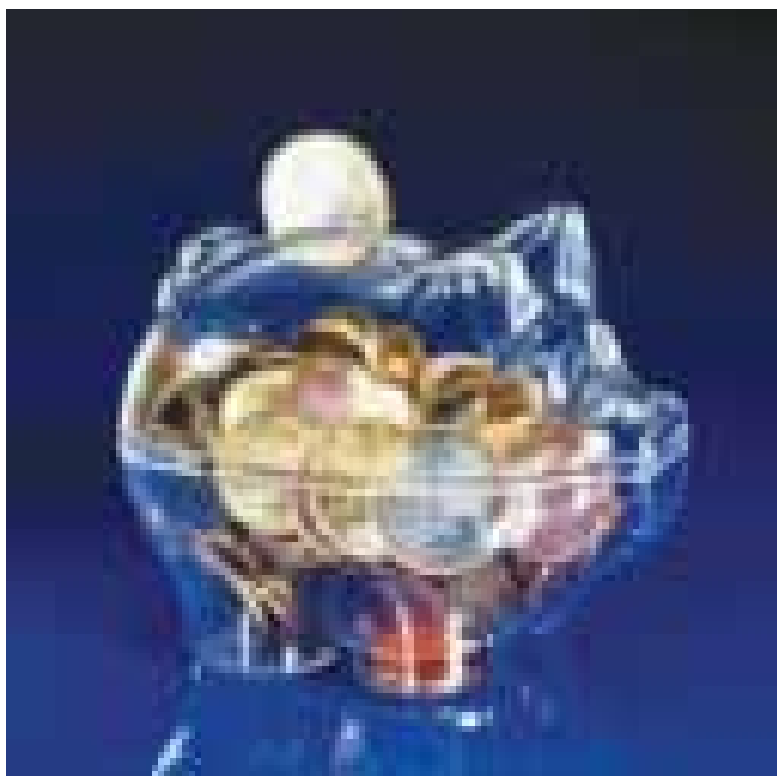
Sự chậm trễ trong thực hiện đang được một số CTCK giải thích bằng lý do: việc thay đổi hệ thống Core (nền tảng công nghệ) chứng khoán phù hợp với việc chuyển đổi khá mất thời gian. Thứ hai là độ ổn định và tin cậy của hệ thống Core Banking. Khi CTCK phát triển giao dịch đặt lệnh từ xa, các yêu cầu truy vấn sang Core Banking tập trung tại một thời điểm sẽ rất dễ dẫn đến nghẽn mạng. Đối với hệ thống của CTCK, trong giờ giao dịch không cho phép độ trễ, do đó cần có các phương án và giải pháp dự phòng để hệ thống hoạt động bình thường. Thế nhưng, đó không phải là nguyên nhân chính dẫn đến việc nhiều CTCK chần chừ trong việc thực hiện nghiệp vụ trên.

CTCK không muốn thực hiện

Trên thực tế, ngay cả một số CTCK đã thực hiện việc quản lý tài khoản tiền gửi tách bạch của nhà đầu tư tại ngân hàng nhưng cũng chỉ thực hiện một phần nhỏ trong quy trình này. Vì bản thân CTCK vẫn muốn giữ các khoản tiền của nhà đầu tư trong tài khoản của mình để thực hiện được các nghiệp vụ khác, góp phần giữ tính thanh khoản cho bản thân CTCK. Trong một cuộc tọa đàm về vấn đề này vào giữa tháng 8 vừa qua, nhiều CTCK tiếp tục đưa ra những lý do để bào chữa cho sự chậm trễ của mình. Ví dụ: CTCK Hải Phòng cho biết chưa chọn được đối tác cung cấp dịch vụ vì chưa thống nhất được cách xử lý rủi ro khi xảy ra hiện tượng lỗi đường truyền, không khớp lệnh. Trong trường hợp này, không biết “phân bổ” thiệt hại thế nào cho CTCK, ngân hàng và nhà cung cấp đường truyền. Thậm chí, CTCK Hải Phòng còn mạnh dạn tuyên bố hiện nay không có nước nào trên thế giới thực hiện quy định này nên cũng không nhất thiết phải thực hiện tại Việt Nam! Chỉ cần tin tưởng vào vào đạo đức nghề nghiệp của các CTCK và sự kiểm tra của UBCKNN là đủ. Ông Nguyễn Văn Dũng, Phó giám đốc Trung tâm Giao dịch chứng khoán Hà Nội thẳng thắn nhận định: các CTCK lấy lý do khó kết nối hệ thống, thiếu văn bản pháp lý để kéo dài thời gian thực hiện Quyết định 27 là “không thực tế”. Vấn đề ở chỗ là không được giữ một khoản tiền lớn thì CTCK mất quyền lợi nên không muốn thực hiện. UBCKNN qua kiểm tra thực tế và báo cáo của các công ty đã thực hiện đều nhận thấy lỗi kỹ thuật như đứt đường truyền rất hiếm khi xảy ra, chi phí đầu tư cũng không lớn. Bản thân các công ty cũng xây dựng được những rào chắn để hạn chế rủi ro.

Cần một thái độ kiên quyết

Lợi ích của việc chuyển quản lý tiền của nhà đầu tư chứng khoán từ các CTCK sang ngân hàng không còn phải bàn cãi. Các ngân hàng có lợi ích hơn tất nhiên sẽ rất ủng hộ, các CTCK cũng đã thừa nhận và không ít công ty đã nhanh chóng hoàn tất công tác chuẩn bị. Đại diện một ngân hàng lớn nhận định nhiều CTCK đã kết nối với ngân hàng, chạy thử tốt và chuyển một phần các tài khoản về ngân hàng của ông. Rõ ràng, các CTCK đều đã chuẩn bị cả nhưng dường như họ đang chờ thái độ từ cơ quan quản lý. Nếu có thái độ kiên quyết thì họ sẽ thực hiện, còn không thì tiếp tục chần chừ. Trong khi các ngân hàng đã chào mời rất nhiều giải pháp kỹ thuật nhưng các CTCK vẫn tiếp tục kêu khó và lo ngại về kỹ thuật. Vì vậy, cần có một quyết định hợp lý nhất để phục vụ mục tiêu đưa thị trường chứng khoán (TTCK) đi theo thông lệ quốc tế và bảo vệ quyền lợi nhà đầu tư. Mới đây, Hiệp hội Kinh doanh

chứng khoán Việt Nam (VASB) đã kiến nghị với Bộ Tài chính tiếp tục lùi thời hạn chuyển tài khoản sau ngày 27/10/2008. Bên cạnh đó, cần xây dựng thông tư liên ngành giữa ngân hàng và CTCK để đảm bảo cho việc kết nối đạt hiệu quả, giải quyết tranh chấp khi có thiệt hại. Trước mắt, để quản lý nguồn tiền gửi của các nhà đầu tư, các CTCK là người đại diện mở tài khoản chung tại ngân hàng và giao ngân hàng quản lý. Ngân hàng sẽ cử một đại diện bên cạnh CTCK để thu tiền của các nhà đầu tư. VASB cũng lưu ý Bộ Tài chính và UBCKNN tăng cường việc thanh tra, giám sát nguồn tiền gửi của nhà đầu tư theo phương thức trên để xử lý các vi phạm. Thế nhưng, Hiệp hội các nhà đầu tư tài chính Việt Nam (VAFI) lại có công văn kiến nghị số 503/HHĐTTC gửi Bộ Tài chính, UBCKNN về việc kiên quyết thực hiện việc tách bạch tiền gửi của nhà đầu tư ra khỏi CTCK. Theo VAFI, nếu vẫn theo cách thực hiện như thời gian qua thì tiền của nhà đầu tư vẫn bị CTCK chiếm dụng và sử dụng sai các quy định của pháp luật như: cho vay theo nghiệp vụ repo, giao dịch ký quỹ, mua khống, thậm chí sử dụng tiền của nhà đầu tư để thực hiện những dịch vụ kinh doanh nóng. Hậu quả là gây nhiều giao dịch lướt sóng nợ cực kỳ ngắn hạn và nguy hiểm cho TTCK, có trường hợp CTCK chiếm dụng tiền của nhà đầu tư để mua tranh với nhà đầu tư khi TTCK có xu hướng đi lên, hậu quả là nhà đầu tư bị mất cơ hội... Song, tất cả những sự việc trên không được các cơ quan thanh tra, giám sát của cơ quan quản lý phát hiện. Vì vậy, cần phải kiên quyết thực hiện sớm việc nhà đầu tư mở tài khoản trực tiếp tại ngân hàng để chấm dứt những chuyện tiêu cực tạo lập lòng tin cho nhà đầu tư, đồng thời cũng bảo vệ quyền lợi chính đáng của các nhà đầu tư ■